

SZKOŁA POLICJI W PIŁE

<https://pila.szkolapolicji.gov.pl/spp/o-szkole/dzieje-budynku-szkoly/301,Dzieje-budynku-Szkoly.html>
2021-09-18, 18:15

DZIEJE BUDYNKU SZKOŁY

Data publikacji 24.02.2011

Po pierwszej wojnie światowej, na mocy traktatu wersalskiego z 1919 roku Piła znalazła się w granicach państwa niemieckiego.

21 lipca 1922 roku ogłoszona została ustawa powołująca do życia prowincję Grenzmark Posen - Westpreussen (Poznań - Prusy Zachodnie). Ze względu na doskonałą logistykę (ważny węzeł kolejowy, korzystne położenie na granicy z Polską) Piła, została podniesiona do rangi stolicy prowincji. Wówczas to sprawą priorytetową stało się wybudowanie w mieście okazałej siedziby władz. Aby spełnić to zadanie, nie szczędzono środków. Do zaprojektowania zatrudniono najlepszych architektów, rzemieślników i artystów.

Dzisiejsza zabudowa Placu Staszica

Dzieło miało powstać na przedmieściu Borkowo na miejscu o ogromnej powierzchni (100 x 150 m) na dawnym hipodromie zwanym Końskim Targiem, później placem Gdańskim, a dziś placem Staszica. Sam projekt obejmował wybudowanie całego kompleksu okazałych budynków, w których znajdowałyby się całe zaplecze administracyjne. Powstać miał też Dom Ludowy z teatrem na 1178 miejsc (dziś Regionalne Centrum Kultury ?Fabryka Emocji?), biblioteka i muzeum. Projekt przewidywał m.in. wybudowanie okazałych budynku władz rejencji, dyrekcji policji, urzędu kultury, władz lokalnych łącznie z mieszkaniami dla naczelnego prezydenta i pięciu jego podwładnych. Otwarta przestrzeń, która przedtem nazywana była Targiem Końskim powoli miała przeistoczyć się w pełen dostojnej dumy plac Gdański

Zachował się szkic planu, z którego wynika, że budynek, dzisiejszego Urzędu Miasta Piły, miał liczyć 8 pięter i być pierwszym wieżowcem w mieście. Po rozpisaniu konkursu na projekt architektoniczno - urbanistyczny budowy nowej dzielnicy rządowej, wybrano koncepcję urbanisty prof. Paula Bonatza oraz jego współpracownika architekta F. E. Schollera ze Stuttgartu. Dokument dotyczący budowy obiektu dzisiejszej Szkoły Policji podpisano 4 kwietnia 1925 roku pomiędzy władzami państwowymi a władzami miasta. Za zgodą rządu, pilskim władzom została przekazana duża parcela, położona w północnej części placu, rozciągająca się aż do promenady rzeki Gwdy. Jako ciekawostkę historyczną warto wspomnieć, że niedaleko na rzece znajdował się drewniany most zwany "wielbłądzim" z powodu wysokiego łuku przerzucającego go przez rzekę, później zastąpiono go nowym, betonowym nazwanym na cześć ówczesnego nadburmistrza mostem Karola Krauzego. Dziś jest to most Krzywoustego (ul. 11 Listopada).

Projekt architektoniczny budynku zakładał wybudowanie budynku na planie litery "C", wzorowanego na zamku w Oranienburgu rezydencji królewskiej zniszczonej w 1846 roku. Na czwarte skrzydło, zamykające czworobok, zdecydowano się już podczas budowy. Prace rozpoczęto w czerwcu 1926 roku, a w stanie surowym budynek oddano już 2 lata później. Jego poświęcenie nastąpiło 9 listopada 1928 roku w dużej sali posiedzeń. Na uroczystości zjawili się bardzo prominentne osoby, na czele z ministrem finansów Hopner-Aschoffem, do którego ministerstwa włączony był pruski zarząd państwowy. Niemiecka agencja filmowa UFA sfilmowała, na potrzeby kroniki "Przegląd Tygodnia", wszystkie mowy związane z uroczystością poświęcenia, jak również bezpośrednio transmitowała je dla niemieckiego radia Rundfunk. Pierwsi użytkownicy wprowadzili się w 1929 roku.

Geometria budynku, pełna monumentalizmu, nie znajdowała sobie równych w Pile. Projektowali go bowiem uczestnicy Pierwszej Wystawy Budowlanej w Niemczech, przedstawiciele tzw. szkoły stuttgarckiej wyznającej poglądy użyteczności, funkcjonalizmu, oszczędności formy, jej powtarzalności, skromnego detalu i racjonalnego wykorzystania przestrzeni architektonicznej.

Wejście główne

Fronton budynku wieńczyły bogato zdobione trzy łuki oraz wiatrołap. To tutaj przed wojną straż pełnili portierzy. Dalej, pięknie ceramicznie ozdobionym trójdzielnym łukowatym wejściem, nad którego środkową częścią znajdowało się godło państwa pruskiego, wchodziło się do hali głównej gdzie na ścianie wisiał napis ze złotych liter: Das Deutsche Reich ist eine Republik, die Staatsgewalt geht vom Volke aus co znaczy: Rzesza niemiecka jest republiką, w której siła państwa pochodzi od narodu. Z tego miejsca rozchodziły się przepastne korytarze, które zamykały obydwa wewnętrzne dziedzińce.

Korytarze na każdym piętrze, dla lepszej orientacji, pomalowane były innym kolorem i wzbudzały powszechne uznanie. Barwy drzwi, podłóg i ścian przyporządkowane były poszczególnym kondygnacjom.

Według powstałej wtedy legendy, jeśliby wyjąć cegłę wystającą z płaskorzeźby herbu Piły umieszczonego na budynku, wówczas runąłby cały ogromny gmach. Jego rozmiary w pełni odzwierciedlają liczby: 15600 m² powierzchni użytkowej (przeliczając na średni lokal o pow. 50 m² daje to 320 mieszkań), 80221 m³ kubatury, cztery kondygnacje, podziemia, kilometry korytarzy, mnóstwo pokoi oraz setki okien i drzwi. Budowa tego ogromnego budynku ze specjalnych cieniowanych, glazurowanych czerwonych cegieł pochłonęła 2 920 000 marek. Cały czworoboczny budynek wykończono dwoma basztami, co sprawiało, że przypominał krzyżacki zamek.

Przed wojną budynek wyposażony był w trzy windy, centralne ogrzewanie oraz klimatyzowaną, wysoką na 6 metrów, salę konferencyjną o wymiarach 19,43 x 8,35 m, w której po wojnie mieściło się kino "Gwda" na 259 miejsc. Obecnie w auli odbywają się uroczystości i imprezy kulturalne, sala bowiem, oprócz pięknego wyglądu (refleksy świetlne wpadające przez ogromne wielobarwne okna), posiada doskonałą akustykę.

W czterech oknach auli znajdują się wpisane na listę zabytków Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Poznaniu witraże o wymiarach 470 cm x 117 cm. Powstały one w latach 1929-30 w warsztatach Paul und Weber w Berlinie. Zaprojektował je, z wielowarstwowego szkła, artysta porównywany często ze Stanisławem Wyspiańskim - profesor Henrich Campendonk z Düsseldorfu. Witraże zbudowane są z kilku rodzajów szkła: matowego, warstwowego, rowkowego, przezroczystego, pomalowanego i barwionego. Są one skomponowane z symetrycznych, ułożonych naprzeciwko siebie prostokątów. W kolorystyce dzieła dominują stonowane brązy, żółcienie, zgaszone czerwienie, pomarańcze i szarości, a całość umieszczono w ołowianych ramkach. Dawniej salę ozdabiała również trzy kryształowe żyrandole, a na frontowej ścianie widniał kubistyczny fresk stanowiący alegorię "Matki Ojczyzny", zatytułowany "Symboliczne zwycięstwo Rzeszy". Malowidło utrzymane było w niebieskich barwach.

Naprzeciw sali konferencyjnej usytuowano niewielką przeszkloną salkę, która służyła za poczekalnię.

Znajdują się w niej powstałe około 1928 roku unikatowe witraże, wykonane przez ucznia prof. Campendonka - Maxa Ludera z Piły. Witraże o wymiarach 190 cm x 113 cm. Na 24 kolorowych polach przedstawiono herby miast przyłączonych do państwa niemieckiego po pierwszej wojnie światowej. Tło witrażowe zbudowano z prostokątnych i

kwadratowych kawałków szkła, w których dominują kolory: zielony, czerwony, niebieski i żółty. Dziś w sali znajduje się Galeria Sztuki AKWARIUM, w której regularnie odbywają się wystawy i wernisaże polskich artystów oraz pokazywane są prace słuchaczy i pracowników Szkoły.

Z chwilą otwarcia, czyli od 1929 roku w budynku funkcjonowały: rejencja prowincji i wydział kultury, liczne organizacje np. Czerwony Krzyż, Niemiecki Związek Ogrodów Działkowych. Na parterze znajdowała się główna kasa urzędu oraz pomieszczenia do prowadzenia negocjacji. Na pierwszym piętrze siedzibę miało Wyższe Prezydium, oddziały prezydialne i powiatowe. Drugie i trzecie piętra rozdzielono pomiędzy pozostałe działy rejencji. Prawe skrzydło zajęła policja. Miała ona swoje wejście i własną klatkę schodową z możliwością odcięcia się od pozostałej części budynku. Mieściły się tu wszystkie wydziały, zaczynając od prewencji, poprzez policję kryminalną oraz tajną na dyrekcji policji kończąc. Niedaleko znajdowały się również cele.

Po dojściu Adolfa Hitlera do władzy, rozbudowano siedzibę władz. Sam Hitler gościł w Pile w lipcu 1932 roku, przybył na zlot bojówek hitlerowskich, manifestujących swoje antypolskie stanowisko. Wiemy, że odwiedził stadion na dzisiejszym osiedlu Górnym. Być może był również w budynku władz, choć nie są to informacje potwierdzone. Legenda głosi, że przemawiał on do zebranych z niewielkiego balkonu doklejonego do fasady gmachu na lewo od głównych drzwi wejściowych.

Po drugiej wojnie światowej w budynku mieściły się różnego rodzaju organizacje. 15 września 1954 roku powstała tutaj Szkoła Podoficerska Milicji Obywatelskiej. Wraz z pojawieniem się funkcjonariuszy, obiekt przeszedł gruntowną modernizację. Małe pomieszczenia urzędowe, zostały poszerzone i zamienione na sale wykładowe, adaptując je na potrzeby służb kryminalnych.

We wrześniu 2017 roku ruszyły pierwsze prace budowlane akademika przy Szkole Policji w Pile. Budowa zrealizowana została w ramach „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2017-2020”. Budynek zaprojektowany został na planie litery L, na 5 - ciu kondygnacjach naziemnych bez podpiwniczenia. W nowym gmachu umiejscowiono łącznie 125 pomieszczeń służących celom mieszkalnym oraz dydaktycznym dla prawie 400 - tu osób. Całkowita powierzchnia użytkowa budynku akademika wynosi niemalże 6000 m kw.